

## ČETBA 5. - 6. ROČNÍKU

## BOŽENA NĚMCOVÁ, CHYTRÁ HORÁKYNĚ

|                                                                          |    |
|--------------------------------------------------------------------------|----|
| I. Realistické a tradiční prvky v této pohádce (J. Hubáček)              | 7  |
| 1. Realistické prvky                                                     | 7  |
| 2. Tradiční prvky                                                        | 13 |
| 3. Stavba pohádky                                                        | 14 |
| II. Dramatizace pohádky jako tvůrčí činnost žáků (J. Machytka)           | 16 |
| 1. Vhodnost dramatizování Chytré horákyne                                | 17 |
| 2. Čtení po rolích                                                       | 17 |
| 3. Vyprávějící žák-vypravěč a čtoucí žáci v rolích postav                | 20 |
| 4. Čtoucí nebo vyprávějící žák-vypravěč a žáci »hrající« v rolích postav | 22 |
| 5. Vytváření dramatického dialogu na základě epického textu              | 22 |
| 6. Vytváření údajů o věku a vzhledu postav                               | 26 |

## KAREL ČAPEK, PŘÍPAD S HAVLOVICKÝM VODNÍKEM

|                                                                             |    |
|-----------------------------------------------------------------------------|----|
| I. Tradiční a nové prvky v této pohádce (J. Hubáček)                        | 28 |
| 1. Tradiční prvky v pohádce                                                 | 28 |
| 2. Netradiční prvky                                                         | 31 |
| II. K výraznému přednesu pohádky Případ s Havlovickým vodníkem (J. Hubáček) | 33 |

## ALOIS JIRÁSEK, O JANOŠÍKOVÍ

|                                                                                                                      |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| I. Žánrová charakteristika pověsti (J. Hubáček)                                                                      | 40 |
| II. Srovnávání textů jako cesta k poznávání některých ideových a uměleckých hodnot Jiráskova vyprávění (J. Machytka) | 45 |
| 1. Text srovnávaný s textem Jiráskovým                                                                               | 45 |
| 2. Rozdíl v podání zrady a zápasu                                                                                    | 45 |
| 3. Pozornost k detailu při poznávání ideovosti a uměleckosti Jiráskova textu (J. Hubáček)                            | 48 |

## JOSEF VĚROMÍR PLEVA, ROBINSON CRUSOE

|                                                                                             |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| I. Úspěšný hrdina a mnohostranná exotika jako žánrové znaky Plevova díla (J. Hubáček)       | 50 |
| II. Uplatnění vztahu literatury a slohu při probírání ukázky Plevova Robinsona (J. Hubáček) | 54 |

## JAROMÍR JOHN, RAJSKÝ OSTROV

|                                                      |    |
|------------------------------------------------------|----|
| I. Odhalování autorova ideového záměru (J. Machytka) | 59 |
| 1. Otázky k odhalování autorova ideového záměru      | 59 |
| 2. Autorský záměr v textu Rájského ostrova           | 60 |
| II. Zaměření práce s textem na titul (J. Machytka)   | 62 |
| 1. Funkčnost zřetele k názvu literárního díla        | 62 |
| 2. Práce s textem zaměřená na název                  | 63 |

## ČETBA 6. - 7. ROČNÍKU

### ALOIS JIRÁSEK, BITVA U LUČENCE

|                                                                         |    |
|-------------------------------------------------------------------------|----|
| I. Ke kompozici jedné kapitoly (J. Hubáček)                             | 66 |
| II. Výběr motivů a jazykových prostředků v Jiráskově textu (J. Hubáček) | 71 |
| 1. Výběr motivů                                                         | 71 |
| 2. Výběr jazykových prostředků                                          | 76 |

### JULIUS FUČÍK, O ŠESTI CHLAPCÍCH

|                                                      |    |
|------------------------------------------------------|----|
| I. Pokus o dramatizaci čítankové ukázky (J. Hubáček) | 79 |
| 1. Dramatizace 1. scény                              | 79 |
| 2. Dramatizace 2. scény                              | 82 |
| II. Různost cest k výkladu postav (J. Machytka)      | 84 |
| 1. Základní soubor možností                          | 84 |
| 2. Cvičná práce se souborem výkladových možností     | 85 |

### MARIE MAJEROVÁ, ROBINSONKA

|                                                    |     |
|----------------------------------------------------|-----|
| I. Několik pohledů na výstavbu díla (J. Hubáček)   | 89  |
| II. Výpovědi žáků o četbě Robinsonky (J. Machytka) | 96  |
| 1. Samostatné výroky žáků o přečtené knize         | 96  |
| 2. Výpovědi o emocích                              | 98  |
| 3. Ztotožňování čtenářek s hlavní hrdinkou         | 99  |
| 4. Žákovské hodnocení textu                        | 100 |

### FRANTIŠEK BĚHOUNEK, TROSEČNÍCI POLÁRNÍHO MOŘE

|                                                                            |     |
|----------------------------------------------------------------------------|-----|
| I. Přítomnost autora v knize (J. Machytka)                                 | 103 |
| 1. Objevování autora v jeho díle                                           | 103 |
| 2. Běhounek jako autor i jako jedna z postav Trosečníků polárního moře     | 103 |
| 3. Autorova přítomnost v úvodním obraze katastrofy vzducholodi Italia      | 106 |
| 4. Běhounkovo hodnocení rozkolu v táboře a stanovisko k osudu Malmgrenovu  | 107 |
| II. Zjišťování přímých kontaktů mezi trosečníky (J. Machytka)              | 109 |
| 1. Záměr a způsob zjišťování                                               | 109 |
| 2. Přímé kontakty postav v textu týkajícím se rozhodování o plánu rozchodu | 110 |

## ČETBA 7. - 8. ROČNÍKU

### BOŽENA NĚMCOVÁ, DIVÁ BÁRA

|                                                                           |     |
|---------------------------------------------------------------------------|-----|
| I. K pokusu Boženy Němcové o vytvoření lidového dívčího typu (J. Hubáček) | 113 |
| 1. Bára jako lidový dívčí typ                                             | 113 |
| 2. Pokus o vytvoření typu a stavba díla                                   | 113 |
| 3. Divá Bára jako oslava »přirozeného člověka«                            | 116 |
| 4. Metodické poznámky                                                     | 118 |
| II. Pojmenování postav v Divé Báře (J. Machytka)                          | 118 |
| 1. Význam výkladu zaměřeného na pojmenování postav                        | 118 |
| 2. Pojmenování hlavní hrdinky                                             | 120 |
| 3. Pojmenování dalších postav povídky                                     | 123 |

## JAN NERUDA, HASTRMAN

|                                                                                        |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| I. Úloha vypravěče a výstavba postavy (J. Hubáček)                                     | 127 |
| II. Práce s Nerudovou povídkou zaměřená na nedostatky žakovského chápání (J. Machytka) | 136 |
| 1. Užitečnost práce zaměřené na napravování omylů a deformací v chápání slabších žáků  | 136 |
| 2. Kvalita žakovského chápání povídky Hastrman                                         | 137 |
| 3. Chápání motivu moře v úvodní charakteristice pana Rybáře                            | 137 |
| 4. Chápání motivu moře v půlnoční scéně                                                | 139 |
| 5. Chápání motivu moře uvedeného v závěru povídky                                      | 141 |

## SVATOPLUK ČECH, NOVÝ EPOCHÁLNÍ VÝLET PANA BROUČKA

|                                                        |     |
|--------------------------------------------------------|-----|
| I. K uměleckým prostředkům satiry (J. Hubáček)         | 144 |
| II. Hrátky s Čechovou satirou (J. Machytka)            | 150 |
| 1. Zdůvodnění hravé činnosti v práci s Čechovou knihou | 150 |
| 2. Soutěžní hledání v textu                            | 151 |
| 3. Soutěž v čtenářských znalostech textu               | 152 |
| 4. Skládání rozčleněných částí textu                   | 153 |
| 5. Odhalování záměrně vytvářených omylů                | 156 |
| 6. Jiné estetické činnosti hravého charakteru          | 157 |

## ALOIS JIRÁSEK, FILOSOFSKÁ HISTORIE

|                                                                |     |
|----------------------------------------------------------------|-----|
| I. Kompozice díla a výstavba osob (J. Hubáček)                 | 159 |
| 1. Věcný a literární kontext historické povídky                | 159 |
| 2. Kompozice povídky                                           | 160 |
| 3. Výstavba postav                                             | 167 |
| II. Dobové údaje v Jiráskově Filosofské historii (J. Machytka) | 173 |
| 1. Údaje o historických událostech roku 1848                   | 173 |
| 2. Dobové rysy v obrazech postav                               | 175 |
| 3. Charakter doby v řeči postav a v řeči autorské              | 176 |
| 4. Práce s vysvětlivkami                                       | 177 |

## KAREL V. RAIS, ZAPADLÍ VLASTENCI

|                                                                                            |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| I. Několik pohledů na Raisův román (J. Hubáček)                                            | 180 |
| II. Beseda o Zapadlých vlastencích s ilustracemi Adolfa Kašpara (J. Machytka)              | 189 |
| 1. Zřetel k ilustracím                                                                     | 189 |
| 2. Beseda související s ilustrací Učitelský pomocník na cestě do Pozdětína                 | 191 |
| 3. Beseda vztahující se k textu v souvislosti s ilustrací Příjezd před pozdětínskou školou | 193 |
| 4. Poznámky připínající se k dalším vybraným ilustracím                                    | 196 |

## ČETBA 8. - 9. ROČNÍKU

## IVAN OLBRACHT, NIKOLA ŠUHAJ LOUPEŽNÍK

|                                                                                     |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| I. Práce s čítankovým textem Olbrachtova románu v metodických krocích (J. Machytka) | 200 |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----|

|                                                                   |     |
|-------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Různé možnosti metodických kroků . . . . .                     | 200 |
| 2. První hodina práce s tématem . . . . .                         | 201 |
| 3. Druhá hodina práce s tématem . . . . .                         | 207 |
| II. Kompozice románu a jeho hlavní postava (J. Hubáček) . . . . . | 212 |
| 1. Ke kompozici díla . . . . .                                    | 212 |
| 2. Hlavní postava díla . . . . .                                  | 215 |

## JULIUS FUČÍK, REPORTÁŽ PSANÁ NA OPRÁTCE

|                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------|-----|
| I. Stanovení žánrových rysů umělecké reportáže (J. Hubáček) . . . . . | 218 |
| II. Časové údaje v Reportáži psané na oprátce (J. Machytka) . . . . . | 226 |
| 1. Dvojitá funkce časových údajů . . . . .                            | 226 |
| 2. Časové údaje v jednotlivých kapitolách . . . . .                   | 227 |

## JAN DRDA, VYŠŠÍ PRINCIP

|                                                                     |     |
|---------------------------------------------------------------------|-----|
| I. Výstavba povídky (J. Hubáček) . . . . .                          | 234 |
| II. Žákovský scénář k závěru povídky (J. Machytka) . . . . .        | 243 |
| 1. Vytváření samostatného žakovského scénáře . . . . .              | 243 |
| 2. Poznámky k jednotlivým úsekům scénáře k závěru povídky . . . . . | 244 |

## MARIE PUJMANOVÁ, DÍVEJ SE VÝŠ

|                                                                                                                                        |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| I. Poznávání autorčina osobního vztahu k zobrazované skutečnosti jako cesta k uplatnění výchovné hodnoty textu (J. Machytka) . . . . . | 248 |
| 1. Autorčiny pocity lásky a rozechvění . . . . .                                                                                       | 248 |
| 2. Autorčina láska k lidem . . . . .                                                                                                   | 248 |
| 3. Projevy autorčiny lásky k životu . . . . .                                                                                          | 250 |
| 4. Autorčino vyznání lásky k české zemi . . . . .                                                                                      | 251 |
| 5. Autorčino přiznání k vřelému vztahu k dělnické třídě, k Sovětskému svazu a ke komunismu . . . . .                                   | 252 |
| 6. Autorčino vzrušení . . . . .                                                                                                        | 252 |
| II. Obraz posledního transportu vězeňkyň jako příklad formování epického času (J. Hubáček) . . . . .                                   | 254 |

Jaroslav Machytka, Josef Hubáček

## LITERÁRNĚVÝCHOVNÉ INTERPRETACE

Obálku a vazbu navrhl Vladimír Hájek — Vydalo Státní pedagogické nakladatelství, n. p., roku 1975 jako svou publikaci č. 51-0-99

Edice Odborná literatura pro učitele — Odpovědná redaktorka Jiřina Vítvarová — Výtvarná redaktorka Věra Kaplanová — Technická redaktorka Marie Doubravová

Z nové sazby písmem Plantin výtiskly MTZ, národní podnik, Olomouc, tř. Lidových milicí 3  
Formát papíru 61×86 cm-AA 18, 32-VA 19, 21 — počet stran 264 — Tematická skupina a podskupina 12/6 — Vydání 1. Náklad 4 000 výtisků — Cena brožovaného výtisku Kčs 24,00 — 508/21, 826

14-724-75 Kčs 24,00